

Joanna Daniłowicz, radca prawny, Aneta Pacek-Łopalewska, radca prawny

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

- istotne ryzyko prawne w procesie inwestycyjnym

Uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest czasochłonne i wymaga sporych nakładów finansowych. Większość z przedłużających się postępowań o wydanie takich decyzji jest wynikiem błędów proceduralnych inwestorów i organów. Jak unikać błędów i ograniczyć ryzyko niepowodzenia, a także o zarządzaniu procesem postępowania środowiskowego za pomocą interaktywnego narzędzia szacowania ryzyka Treesk.

Inwestycje w przemyśle, także w energetyce i ciepłownictwie, wymagają uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. To fakt. Przedsiębiorcy, którzy takie decyzje już uzyskali - albo są właśnie w trakcie ich pozyskiwania - wiedzą, że nie jest to proces krótkotrwały, wymaga zwykle dużego zaangażowania czasowego i, niestety, finansowego. Co więcej, przedłużające się postępowanie oznacza dla inwestora realne straty związane z przesunięciem w czasie oddania obiektu do użytkowania. Nierzadko opóźnienia zamykają również kolejne możliwości uzyskania środków na finansowanie inwestycji. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest zwykle warunkiem pozyskania środ-

ków unijnych, coraz częściej także finansowania przez prywatne instytucje finansowe.

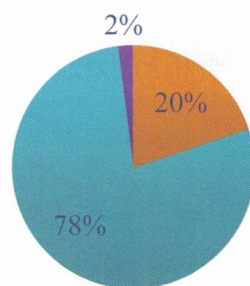
Jednocześnie praktyka pokazuje, że w Polsce około 80% przedłużających się i problematycznych postępowań o wydanie decyzji, o środowiskowych uwarunkowaniach wynika z prostych błędów lub niedopatrzenia drobnych i nieskomplikowanych kwestii proceduralnych.

■ Czy można tych błędów unikać?

Sądząc po analizie poszczególnych spraw i przypadków, z którymi zgłaszają się przedsiębiorcy do kancelarii - można. Jak to osiągnąć w najbardziej

efektywny sposób? Inwestor powinien spojrzeć na postępowanie środowiskowe jak na proces, który ma od kilku do kilkunastu newralgicznych punktów decydujących o jego przebiegu. Odpowiednie wcześniejsze przygotowanie się do takich etapów w postępowaniu może przesądzić o sprawnym i płynnym przeprowadzeniu procesu, natomiast ich niedopatrzenie lub pominięcie powoduje przedłużenie postępowania, a nawet ryzyko odmowy uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań przez właściwy organ. Zresztą, o konsekwencjach niedopatrzeń i uchybień nie trzeba przedsiębiorców przekonywać. Wielu z nich odczuło to na własnym przykładzie.

Kluczowe jest przy tym to, aby nie tylko wiedzieć jakie to są etapy czy kroki. Istotne jest uświadomienie sobie zależności pomiędzy nimi, odniesienie do konkretnego przypadku i konsekwentne, odpowiednie przygotowanie często jeszcze przed złożeniem samego wniosku o wydanie decyzji. I wreszcie, kwestia zwykle pomijana przez inwestorów, czyli uwzględnienie ryzyka, jakie niesie za sobą proces uzgadniania uwarunkowań środowiskowych na równi z takimi ryzykami jak finansowanie inwestycji, optymalizacja podatkowa czy dobór najlepszych technologii i rozwiązań technicznych. Brak decyzji

■ Trudne do przewidzenia problemy ■ Proste błędy w procesie planowania ■ Inne

Rys. 1. Przyczyny przedłużających się postępowań o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

o środowiskowych uwarunkowaniach oznacza przecież brak możliwości realizacji inwestycji. Mając na uwadze coraz bardziej wymagające środowisko regulacyjne, ryzyka, ale i możliwości jakie niosą za sobą uwarunkowania środowiskowe danej inwestycji, powinny być stałym punktem analizy w ramach opracowywanego biznes planu czy studium wykonalności projektu.

Podajmy prosty przykład z praktyki. Kwestia lokalizacji inwestycji. Podczas przygotowania studium i założeń koncepcyjnych projektu warto zwrócić uwagę, np. na bliskość od granic państwa i ryzyko wystąpienia transgranicznego oddziaływania inwestycji (oddziaływania na teren innego państwa). Ten element może przesądzić o tym, że do postępowania zostanie włączone państwo sąsiednie, co proceduralnie może oznaczać jego przedłużenie nawet do dwóch lat a także zwiększenie kosztów po stronie inwestora. I tutaj mogą to być, nie tylko - być może marginalne w stosunku do skali inwestycji - koszty przygotowania dokumentów w dwóch językach ale, być może, nawet konieczność uwzględnienia w dokumentacji zastrzeżeń lokalnej społeczności sąsiedniego państwa, co może wymagać zmian założeń organizacyjnych, lokalizacyjnych, technologicznych czy technicznych projektu. Mając świadomość takiego ryzyka, warto położyć nacisk na dokładną analizę potencjalnego zasięgu oddziaływania, a może nawet zastanowić się nad inną lokalizacją. A te aspekty warto zbadać przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji.

■ Organ czy inwestor?

Teoretycznie nadzór nad prawidłowością postępowania należy do organu, ale w praktyce to inwestor, jako najbardziej zainteresowany sprawną realizacją inwestycji, powinien dopilnować, aby dokumentacja oraz procedura nie zawierała błędów. To on poniesie konsekwencje ewentualnych potknięć.

Znów przykład. Przygotowanie jednego z kluczowych dokumentów postępowania - karty informacyjnej przedsięwzięcia. Dobrze, czyli kompleksowo, spójnie, rzetelnie i wyczerpująco przy-

gotowana karta informacyjna przedsięwzięcia może przesądzić o tym, że dla inwestycji w ogóle nie będzie wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko. Co to oznacza dla inwestora? Zaoszczędzone kilka a nawet kilkanaście miesięcy postępowania, niższe koszty (w szczególności ze względu na brak konieczności przygotowania raportu o oddziaływaniu na środowisko, co zwykle wymaga przygotowania kosztownych analiz technicznych czy inwentaryzacji przyrodniczej) i brak konieczności przeprowadzania przez organ konsultacji społecznych. Gra toczy się więc o dużą stawkę. Znów - warto wiedzieć i dopilnować tej kwestii wcześniej.

Inwestorzy często oddają „odpowiedzialność” za postępowanie w ręce organu. Przedsiębiorca przykładając dużą wagę do kwestii uzyskania finansowania, rozwiązań korzystnych podatkowo, wyboru odpowiedniej technologii, a często zaniedbuje aspekty związane z procedurami oceny oddziaływania na środowisko. Rzadko szacuje tę część ryzyka, a one później w procesie inwestycyjnym mogą zaskoczyć i spowodować dużo problemów. Konsekwencje dla inwestora mogą być równie dotkliwe jak w przypadku innych ryzyk.

Dobrym przykładem konsekwencji braku właściwego zaangażowania inwestora w proces uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach są, „kłopotliwe” dla inwestora, warunki, jakie organy nakładają w wydawanych przez nie decyzjach. Często zdarza się, że są to warunki, które są albo niemożliwe do wykonania w konkretnych uwarunkowaniach technicznych, albo faktycznie stawiające pod znakiem zapytania opłacalność samego pro-

”
Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest zwykle warunkiem pozyskania środków unijnych, coraz częściej także finansowania przez prywatne instytucje finansowe

gotowana karta informacyjna przedsięwzięcia może przesądzić o tym, że dla inwestycji w ogóle nie będzie wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania

jektu. Ilu inwestorów, po przeczytaniu decyzji, zdziwionych i kwestionujących nałożone warunki ma świadomość, że w większości przypadków sami zaproponowali takie ograniczenia w swoich raportach o oddziaływaniu na środowisko? Ilu inwestorów czyta warunki decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nie po jej wydaniu, ale dopiero na etapie realizacji inwestycji, tracąc w ten sposób wiele możliwości prawnych skutecznego zakwestionowania takich zapisów decyzji?

■ Czy można ograniczyć ryzyko?

Można. Analiza takich przypadków jak powyższe pokazuje, że ryzyko praw-

ne można istotnie ograniczyć, a nawet je wyeliminować. Recepta - właściwe zarządzanie procesem uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Włączenie postępowania środowiskowego jako równorzędnego elementu zarządzania całym projektem inwestycyjnym.

Jak zarządzać procesem? Jak wspomniano wcześniej, aby robić to skutecznie należy mieć wiedzę lub odpowiednie narzędzia. Dzisiaj na rynku jest coraz więcej możliwości. Jedną z nich jest korzystanie z informatycznych narzędzi szacowania ryzyk. W zakresie ryzyk prawnych, takim narzędziem jest Treesk (www.treesk.pl). Treesk to pierwsze interaktywne narzędzie do planowania i zarządzania

ryzykiem prawnym związanym z oddziaływaniem przedsiębiorców na środowisko.

Rewolucyjną innowacją, w porównaniu do narzędzi prawniczych dostępnych na rynku, jest to, że Treesk został wyposażony w tzw. sztuczną inteligencję. Oznacza to, że system jak prawnik, po dostarczeniu informacji przez klienta, wyszukuje zestaw właściwych odpowiedzi, a nie wszystkie informacje na dany temat, niezależnie od tego czy akurat mają zastosowanie do danego przypadku.

Co więcej, informacje te zostały przedstawione prostym, „nieprawniczym” językiem, w usystematyzowany i logiczny sposób. System pokazuje informacje na przejrzystym schemacie,

POLSKI PRODUCENT ZAWORÓW KULOWYCH

**PREIZOLOWANE
ZAWORY
ODCINAJĄCE
typ WKC Pr**

EFAR[®]
ARMATURA INSTALACYJNA

NOWOŚĆ
w ofercie

ul. Gołęzycka 27, 61-357 Poznań, tel. 61 870 00 11, fax: 61 879 33 11
www.efar.com.pl, biuro@efar.com.pl

interaktywnym planerze. Planer, po wygenerowaniu modelowego, dla danego typu przedsięwzięcia, schematu postępowania, prowadzi użytkownika za rękę, krok po kroku przez kilkunastomiesięczny proces administracyjny. Dostępna oś czasu ułatwia planowanie terminów, a krótkie komentarze wyjaśniają poszczególne etapy i kroki, wskazują na ryzyka i proponują rozwiązania. Baza Treesk zawiera i łączy przypadki, które wystąpiły w praktyce (*case study*), doświadczenia przedsiębiorców oraz wytyczne organów z ekspercką wiedzą najlepszych w Polsce prawników specjalistów z dziedziny prawa ochrony środowiska i zarządzania ryzykiem prawnym. Treści zawarte w bazie wiedzy są na bieżąco moni-

”

Inwestor powinien spojrzeć na postępowanie środowiskowe jak na proces, który ma od kilku do kilkunastu newralgicznych punktów decydujących o jego przebiegu

torowane, aktualizowane oraz uzupełniane o nowe zagadnienia.

Ponieważ Treesk został wymyślony i opracowany przez radców praw-

nych z wieloletnim doświadczeniem w sprawach z zakresu prawa ochrony środowiska oraz szacowania ryzyka prawnych, przy pomocy tego narzędzia przedsiębiorca, doradca środowiskowy czy doradca prawny, nawet nie mając szerokiego doświadczenia w zakresie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, ma możliwość zidentyfikować, przeanalizować i oszacować ryzyka prawne w całym procesie uzyskiwania decyzji środowiskowej. Po raz pierwszy newralgiczne etapy i kroki postępowania administracyjnego zostały opisane i zakwalifikowane w taki sposób, że nawet inwestor bez doświadczenia w tym zakresie będzie w stanie, jeszcze przed rozpoczęciem postępowania, zidentyfikować ryzyka

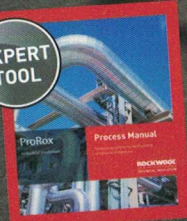
Wiedzą i doświadczeniem dzielimy się z Klientami

Kluczem do sukcesu ROCKWOOL Technical Insulation jest połączenie wysokiej jakości produktów i wysiłku zaangażowanych ludzi. Już od ponad 75 lat – dzięki wiedzy, doświadczeniu i innowacyjnemu myśleniu wspartemu wysiłkiem najlepszych specjalistów – oferujemy wyjątkowe rozwiązania izolacyjne i wysokiej jakości wsparcie techniczne. Zrównoważone rozwiązania ze skalnej wełny mineralnej ProRox, zaprojektowane przez naszych ekspertów, to gwarancja najlepszej możliwej ochrony przed ogniem, wysoką temperaturą, hałasem i stratami energii.

Skorzystaj z narzędzi ekspertów.
Nadaj nowy kształt swojemu biznesowi.

ROCKWOOL®
TECHNICAL INSULATION

EXPERT
TOOL

Izolacje techniczne zaprojektowane przez ekspertów

Potrzebujesz profesjonalnej konsultacji?
Zapytaj nas! Zadzwoń: **tel. 68 3850 126**
lub odwiedź naszą nową stronę
internetową www.rockwool-rti.com

SBB ENERGY

Modernizacja kotłów w układzie „pod klucz” w celu redukcji emisji NO_x i SO_x

dla jego postępowania, przekazać informację o najistotniejszych ryzykach członkom swojego zespołu i przygotować się do kolejnych etapów procesu inwestycyjnego w bardziej świadomy sposób.

■ Jak działa Treesk?

Prosto, szybko i precyzyjnie. Użytkownik odpowiada na kilka pytań dotyczących przedsięwzięcia. System zawiera instrukcje oraz wyszukiwarkę słów kluczowych, które ułatwiają wprowadzenie informacji.

Po otrzymaniu informacji o inwestycji, Treesk identyfikuje typ postępowania oraz organ właściwy do przeprowadzenia postępowania, a następnie generuje schemat postępowania administracyjnego krok po kroku, począwszy od złożenia wniosku, aż do zakończenia postępowania.

Inwestor może przeszukiwać bazę wiedzy Treesk korzystając ze swojego harmonogramu. W pierwszej kolejności zawsze znajdzie objaśnienia oraz wzory dokumentów dostosowane do jego postępowania. Poznaje kamienie milowe swojego postępowania przedstawione także na osi czasu. Poznaje ryzyka i sposoby na ich uniknięcie lub zminimalizowanie jeszcze zanim wystąpią.

■ Czy warto skorzystać?

Na pewno warto szukać rozwiązań, które pozwalają ograniczać ryzyka związane z przedłużającym się procesem uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach czy nawet z ryzykiem odmowy przez organ uzgodnienia takich uwarunkowań. Należy pamiętać, że w większości inwestycji warunkiem otrzymania pozwolenia na budowę jest wcześniejsze uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a zatem stawka jest duża.

Warto szukać takich rozwiązań, zwłaszcza mając świadomość tego, że przepisy prawa ochrony środowiska stają się coraz bardziej wymagające, a rynek coraz bardziej konkurencyjny. Już od 1 stycznia 2017 r. wejdą w życie kolejne zmiany przepisów, w zakresie ocen oddziaływania na środowisko, zmieniające istotnie praktykę postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zmiany dotyczą w szczególności sposobu przygotowania raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz zakresu przeprowadzanych ocen; wprowadzając przy tym dotkliwe sankcje pieniężne za naruszanie przepisów ustawy. Część inwestorów, którzy są obecnie w trakcie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, obejmie już nowy reżim prawny. Część będzie jeszcze objęta dotychczasowym systemem. To także elementy ryzyka prawnego, na które warto zwrócić uwagę jak najwcześniej, nie czekając do 1 stycznia 2017 r. Tutaj także może okazać się, że odpowiednio wczesne zaadresowanie problemu uchroni danego inwestora przed koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów. □

www.sbbenergy.pl